

شماره سوال	منبع پاسخ	صفحه	سطر	پاسخ صحیح	پاسخ تشریحی
۱۲۱	جزوه عمومی کیهان	۴۶	۱۸	۳	طبق نظریه یانگ- هلم هولتز و نظریه سه رنگ بینی، با اینکه رنگ‌های مختلف بسیاری وجود دارد که انسان می‌تواند از هم تمیز دهد، اما تنها سه نوع گیرنده برای رنگ وجود دارد. گیرنده طول موج کوتاه بیش از همه به امواجی با طول موج کوتاه (رنگ‌های آبی) پاسخ می‌دهد، گیرنده طول موج متوسط بیش از همه به امواجی با طول موج متوسط (رنگ‌های سبز و زرد) و گیرنده طول موج بلند نیز بیش از همه به امواجی با طول موج بلند (رنگ‌های سرخ) حساس است. از عمل تلفیقی این سه گیرنده است که تحسیس (دیدن) یک رنگ خاص به وجود می‌آید. طبق نظریه سه رنگ بینی، کیفیت رنگ براساس الگوی فعال شدن این سه گیرنده رمزگذاری می‌شود، نه براساس این که گیرنده خاصی برای هر رنگ وجود داشته باشد. میبینیم که نظریه مطرح شده درباره ادراک رنگ هاست.
۱۲۲	جزوه عمومی کیهان	۸۲	۸	۳	غیب بینی: درک اشیا یا وقایع بدون آنکه هیچ‌یک از حواس شناخته شده فرد تحریک شده باشد.
۱۲۳	جزوه فیزیولوژی کیهان	۸۰	۱۹	۱	<u>ناگویی ورنیکه (آفازی دریافتی/حسی):</u> این افراد قادر به درک معنی جملاتی که می‌شنوند یا می‌بینند نیستند. آنها می‌توانند کاملاً سلیس سخن گویند، ولی گفتار آنها عموماً بی- محتوا و بی‌معنا است. آسیب‌دیدگان ناحیه ورنیکه زیاد صحبت می‌کنند ساخت گفتارشان سریع و بی‌وقفه است ولی در کاربرد کلمات دچار خطا می‌شوند. رفتار فرد مبتلا به نابجاگویی می‌تواند به واژه‌تراشی بینجامد، به عبارت دیگر لغات مورد استفاده به دلیل ساخت آوایی و معنایی، از گنجینه لغات آن زبان محسوب نمی‌شوند. اگر گفتار به علت نابجاگویی و واژه‌تراشی آنچنان از شکل اصلی خود خارج شود که در مصاحبه فهم گفتار غیرممکن گردد، آن را ناگویی جارگون می‌نامند. تقلید مکانیکی گفتار بدون فهم موضوع گفته شده یا نوشته شده تقریباً خوب انجام می‌شود. برای تشخیص افتراقی بین ناگویی ورنیکه و بروکا باید به تولید غیرارادی و فراوان گفتار، نابهنجاری‌های نحوی و اختلال شدید فهم سخن در ناگویی ورنیکه توجه داشت.
۱۲۴	جزوه عمومی کیهان	۶۴	۱۲	۳	چون نوزاد قادر به صحبت کردن یا اطاعت از دستورها نیست و مجموعه رفتارهایش نیز نسبتاً محدود است پژوهشگر برای مطالعه ادراک در کودکان باید شکل خاصی از رفتار را بیابد که نوزاد بتواند از آن طریق نشان دهد که می‌تواند میان چند شیء تمایز قابل شود. یکی از رفتارهایی که اغلب به این منظور از آن استفاده می‌شود تمایل نوزاد به نگاه کردن به برخی از اشیا بیش از بقیه است. روان‌شناسان با استفاده از همین رفتار روش نگریستن ترجیحی را پی ریخته‌اند. اگر نوزادی همواره به یک محرک بیش از دیگری نگاه کند، آزمایشنده در می‌یابد که او می‌تواند فرق آن دو را بفهمد (آن دو را از هم تمیز دهد). یکی از فنون مرتبط با این روش را مبتنی بر خودگرایی نامیده‌اند. گرچه نوزادان به اشیا تازه به طور مستقیم نگاه می‌کنند اما خیلی زود از این کار خسته می‌شوند (به آن خو می‌گیرند). در نظر بگیرید که شیء جدیدی را مدتی به نوزاد نشان دهید و بعد شیء دیگری را به جای آن بگذارید هر قدر کودک شیء دوم را با شیء نخست مشابه بیابد وقت کمتری صرف نگاه کردن به آن می‌کند. به عکس هر قدر شیء دوم به نظر کودک متفاوت‌تر از اولی بیاید وقت بیشتری

				را صرف زلز زدن به آن می‌کند. آزمایشگران با این روش‌ها می‌فهمند که از نظر کودک دو تصویر فیزیکی نشان داده شده مشابه است یا نه.	
۱۲۵	جزوه عمومی کیهان	۴	۱۳	۲	از طرف دیگر دیدگاه تربیت‌گرا قائل به این است که دانش از رهگذر تجربه و تعامل با جهان کسب می‌شود. مطابق نظر لاک ذهن بشر در بدو تولد یک لوح نانوخته است، یعنی صفحه سفیدی است که بر اثر تجربه و همچنان که فرد پخته‌تر می‌شود، گویی دانش و فهم بر آن «نگاشته» می‌شود. از دل این دیدگاه، روان‌شناسی تداعی‌گرا درآمده است. تداعی‌گرایان منکر وجود مفاهیم و توانایی‌های ذاتی‌اند و در عوض معتقدند که ذهن انباشته از مفاهیم و نظراتی است که از طریق حواس وارد آن می‌شوند و سپس مطابق اصولی نظیر مشابهت و تضاد با هم ارتباط یا تداعی پیدا می‌کنند. پژوهش‌های معاصر درباره حافظه و یادگیری ریشه در نظریه اولیه تداعی دارند. همانطور که از متن معلوم است دیدگاه پشت تداعی نگر، تجربی‌گرای بوده است.
۱۲۶	زمینه روان‌شناسی هیلگارد	۴۶۵	۳۰	۴	روش خاصی برای اندازه‌گیری ویژگی‌های شخصیتی، Q-sort نامیده می‌شود (Q خودسرانه انتخاب شده است و معنای خاصی ندارد). در این روش، یک رتبه‌دهنده یا مرتب‌کننده با مرتب‌کردن مجموعه‌ای متشکل از ۱۰۰ کارت در انبوه، شخصیت یک فرد را توصیف می‌کند.
۱۲۷	جزوه عمومی کیهان	۲۰۳	۴	۴	روان‌شناسان اجتماعی هم مثل بقیه مردم به عدالت اجتماعی یعنی رفتار منصفانه با انسان‌ها ارج می‌گذارند. به همین دلیل بسیاری از پژوهش‌های مربوط به شناخت اجتماعی، صرف بررسی و کندوکاو پیرامون افکار قالبی می‌شوند. چندین دهه پژوهش بر روی افکار قالبی نشان می‌دهد که چه بخواهیم و چه نخواهیم، برداشت‌های اولیه‌مان از دیگران تحت تأثیر سوگیرانه انتظارات قبلی قرار می‌گیرند. بازآمدها یا ساختارهای حافظه را طرحواره می‌گویند که شامل دانش و باورهای سازمان‌یافته ما راجع به افراد، اشیاء، حوادث و موقعیت‌ها هستند. به فرآیند جستجو در حافظه برای یافتن طرحواره‌های که بیشترین هماهنگی با اطلاعات ورودی را داشته باشد، پردازش طرحواره‌های یا تفکر نزولی می‌گویند. افکار قالبی ، طرحواره‌هایی در مورد طبقات یا گروه‌های خاصی از مردم هستند. درباره خودمان نیز طرحواره‌های داریم که به طرحواره خویشتن معروف است. منظور از طرحواره خویشتن مجموعه‌های از خودپنداره‌های سازمان‌یافته است که در حافظه ذخیره شده‌اند. به عنوان مثال وقتی در یک مجله با آگهی استخدام همکار مشاور روبرو می‌شوید برای این که تصمیم بگیرید به این شغل جواب مثبت بدهید یا بی‌خیال آن شوید طرحواره‌های که از مشاور دارید را با طرحواره خودتان مقایسه می‌کنید.
۱۲۸	جزوه عمومی کیهان	۱۱۳	۱۲	۱	یادزدودگی پس‌گستر: ناتوانی در به خاطر آوردن حوادثی که قبل از رویداد آسیبی یا حمله بیماری که سبب یادزدودگی شده است. پس، پس‌گستر موضوعی است که حافظه و فراموشی مربوط است.
۱۲۹	جزوه عمومی کیهان	۱۹۹	۱۵	۳	اثر تماشاجی: اثر تماشاجی یعنی مردم در حضور دیگران کمتر احتمال دارد به کمک کسی بروند. قاعدتاً اگر یک مشکل اضطراری پیدا کنید، احتمال اینکه در حضور جمع کثیری که تماشاگر رویداد هستند به شما کمک شود بیشتر است. شانس اینکه آدم‌های خیری در یک جمع کثیر حضور داشته باشند بیشتر است، اینطور نیست؟ متأسفانه نه.

					<p>پژوهش روی اثر تماشاچی خلاف آن را نشان می‌دهد: اغلب آنچه ما را از مداخله باز می‌دارد، همین حضور دیگران است. حالتی که پیش می‌آید، غفلت دسته‌جمعی است، یعنی همه افراد حاضر در گروه با تعریف موقعیت به مثابه موقعیتی غیراضطراری یکدیگر را گمراه می‌کنند.</p> <p>پس موردی که توصیف شد به موقعیت مربوط است و نه موارد دیگر گزینه‌ها.</p>
۱۳۰	جزوه عمومی کیهان	۱۹۹	۶	۴	<p>بسیاری از بچه‌ها در شرایط هم‌کوشی، یعنی در حضور کودک دیگری که در حال انجام همان تکلیف است، سریع‌تر از شرایط تن‌هایی کار می‌کنند. آثار تقویت‌کننده هم‌کوشی و حضور تماشاگر بر عملکرد فرد را تسهیل اجتماعی خوانده‌اند. اصطلاح بازداری اجتماعی برای اشاره به این واقعیت مطرح شد که گاه حضور همکار یا تماشاگر موجب افت عملکرد فرد می‌شود. یافته اصلی این است که حضور همکاران و تماشاگران، سرعت و دقت را در انجام تکلیف‌های ساده یا خوب‌آمخته بهتر می‌کند اما در انجام تکلیف‌های پیچیده یا بدآمخته کمتر می‌کند. بنابراین تسهیل اجتماعی برای تکلیف‌های ساده مصداق پیدا می‌کند و بازداری اجتماعی برای تکلیف‌های پیچیده.</p>
۱۳۱	جزوه عمومی کیهان	۴۷	۸	۱	<p>صدا از حرکت یا ارتعاش ناشی می‌شود. با حرکت اشیا مولکول‌های هوایی که در جلوی آنهاست، به هم فشرده می‌شوند. آنها هم بر مولکول‌های دیگری فشار می‌آورند و سپس به وضعیت اول خود برمی‌گردند به این ترتیب موجی از تغییرفشار (یا موج صوتی) از طریق هوا منتقل می‌شود. موج صوتی را می‌توان به صورت نموداری نشان داد که فشار هوا را در زمان‌های مختلف تصویر می‌کند. اصواتی را که موج سینوسی دارند، صداهای خالص می‌نامند. جنبه مهمی از صدای خالص، بسامد (فرکانس) آن است. اگر هر نوبت جلو و عقب رفتن مولکول‌های هوا را با یک چرخه نشان دهیم، تعداد چرخه‌ها در ثانیه (یا هرتز) بسامد آن صدا است. مبنای درک ارتفاع صوت یعنی درجه بالا یا پایین بودن صدا همین بسامد است. جنبه دیگر صدای خالص، دامنه آن است. دامنه صوت تفاوت فشار بالاترین نقطه و پایین‌ترین نقطه در نمودار فشار نسبت به زمان است. دامنه صدا، مبنای درک بلندی صوت است که عبارت است از اینکه یک صدا چه قدر شدید به نظر می‌رسد. دامنه صدا را معمولاً مطابق درجه‌بندی دسی‌بل نشان می‌دهند که درجه‌بندی صدا به صورت لگاریتمی است. آخرین جنبه صدا طنین است که عبارت است از احساس و تجربه ما از پیچیدگی آن. مشخصه صداهایی که از وسایل صوتی، اتومبیل‌ها، دهان انسان و سایر جانوران و از آبشار تولید می‌شوند، پیچیدگی الگوهای فشار صوت است.</p>
۱۳۲	جزوه عمومی کیهان	۳ ۶۶	۲۳ ۳	۱	<p>روان‌شناسی هیأت‌نگر (گشتالت): گشتالت در آلمانی به معنای «صورت» یا «ترکیب» است. علاقه اصلی روان‌شناسان گشتالت به ادراک بود. آنها معتقد بودند که تجربه‌های ادراکی ما به الگوهایی که محرک‌ها تشکیل می‌دهند و نیز به سازمان‌بندی تجربه ما بستگی دارد. در واقع آنچه می‌بینیم به پس‌زمین‌های که شیء در آن قرار دارد و نیز به سایر جنبه‌هایی که با خود محرک، یک کل را تشکیل می‌دهند بستگی دارد. این کل با جمع جبری اجزای آن تفاوت دارد و رابطه این اجزا با یکدیگر را نیز در بر می‌گیرد. از جمله علایق کلیدی روان‌شناسان هیأت‌نگر، ادراک حرکت، قضاوت افراد درباره اندازه‌ها و پیدایش رنگ‌های مختلف در صورت قرار گرفتن شیء در زیر نورهای مختلف بود. این علایق، آنها را به تفسیرهای ادراک-محور از یادگیری، حافظه و مشکل‌گشایی سوق داد</p>

که پایه‌ریزی زمینه‌های اصلی پژوهش‌های امروزی در روان‌شناسی شناختی را امکان‌پذیر ساختند. مکان‌یابی یا تعیین محل اشیا گاه مستلزم درک جهت حرکت آنهاست، درک حرکت بدون حرکت تصویر شیء بر روی شبکه امکان‌پذیر است. یکی از موارد آن حرکت‌نمایی (استروبوکوپ) است: اگر یک سلسله تصاویر ثابت از برابر چشم ما به سرعت رد شود، احساس حرکت ظاهری در ما ایجاد می‌شود. نمونه دیگری از درک حرکت بی‌آنکه شیء متحرک باشد، حرکت القایی است که حرکت کردن یک شیء بزرگ در جوار شیء کوچکتر را به ذهن القا می‌کند. وظیفه درک حرکت واقعی (که بر اثر حرکت کردن تصویر اشیا بر روی شبکه به ذهن القا می‌شود) در مغز، برعهده سلول‌های خاصی از دستگاه بینایی است. دلیل این اظهارنظر، ثبت فعالیت سلول‌های منفرد و آزمایش‌های انجام شده در مورد انطباق انتخابی است.					
سرکوب فرآیندی است که بوسیله آن یک کشش نامطلوب به طور فعال و کامل، از صحنه هشجاری فرد بیرون رانده می‌شود. سرکوبی برخلاف تصعید، نیروی زیادی را به خود اختصاص می‌دهد. اکثر مکانیزم‌های دفاعی دیگر، در خدمت مکانیسم سرکوبی قرار دارند. سرکوبی وسیله دفاع اساسی خود است، عملی است کاملاً ناخودآگاهانه. هرچه نفوذ فراخود در ساختمان شخصیت بیشتر باشد واپس‌زنی یا سرکوب بیشتر خواهد بود. هم این مورد و هم اینکه مکانیسم‌های دفاعی بیرون را تغییر نمی‌دهد بلکه برداشت ما را عوض میکند به خودفریبی اشاره دارد.	۳	۱۶	۱۶۸	جزوه عمومی کیهان	۱۳۳
بارتلت (۱۹۳۲) شاید اولین روانشناسی بود که به طور سیستماتیک تأثیر طرحواره‌ها را بر حافظه مطالعه کرد. او پیشنهاد کرد که تحریف‌های حافظه بسیار شبیه به تحریف‌هایی که زمانی رخ می‌دهند که افراد را در قالب‌های کلیشه‌ای قرار می‌دهیم، زمانی رخ می‌دهد که ما سعی می‌کنیم داستان‌ها را در طرحواره‌ها قرار دهیم. تحقیقات پیشنهاد بارتلت را تایید کرده است. به عنوان مثال، پس از خواندن یک داستان کوتاه در مورد یک شخصیت که به یک رستوران می‌رود، مردم احتمالاً اظهاراتی را در مورد خوردن و پرداخت هزینه یک غذا به یاد می‌آورند، حتی اگر این اقدامات هرگز در داستان ذکر نشده باشد.	۳	۳۷	۳۰۱	زمینه روان‌شناسی هیلگارد	۱۳۴
نظریه‌های روان‌پویشی، افسردگی را ناشی از فعال شدن دوباره احساس فقدان مهر و محبت والدین می‌دانند. فرد افسرده به تأیید بیرونی وابسته بوده و معمولاً خشم خود را معطوف به درون می‌کند.	۲	۲۵	۱۸۳	جزوه عمومی کیهان	۱۳۵

نتیجه ارزیابی:

تعداد کل سوالات درس روانشناسی رشد: ۲۰

تعداد سوالاتی که در منابع درس روانشناسی عمومی وجود داشته: ۲۰

تعداد سوالاتی که پاسخشان مستقیماً در جزوه کیهان بود: ۱۷

درصد پوشش دهی جزوات کیهان به سوالات این درس در این آزمون: ۸۵ درصد

پاسخ ها بر اساس آخرین ویراست جزوات سال ۱۴۰۱ روانشناسی کیهان استخراج شده است.

تاریخ برگزاری آزمون: **۱۲ اسفند**

تاریخ تهیه گزارش: **۲۵ اسفند**